

Asia: VN/3884/2020

Korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelma

Lausunnonantajan näkemykset saavutettavuuden edistämisen tavoitteista

Tavoite 1

5

Lisähuomioita tavoitteesta 1

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää saavutettavuuden edistämistä yhteiskunnallisesti merkittävänä asiana, josta myös korkeakoulut ovat osaltaan vastuussa. Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaavat kuitenkin jo nyt ammattikorkeakoululain lisäksi mm. tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, työelämää ja digipalveluita koskevat säädökset. Tämä luo pohjan kaikille toimille saavutettavuuden edistämiseksi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu ei näin ollen pidä tarkoituksenmukaisena saavutettavuuden edistämisen kirjaamista lainsäädäntöön korkeakoulujen tehtäviksi. Tehtävänä se poikkeaisi nykyisistä lakiin kirjatuista tehtävistä: korkeakoulutuksesta, TKI-toiminnasta ja jatkuvasta oppimisesta.

Tavoite 2

2

Lisähuomioita tavoitteesta 2

Seinäjoen ammattikorkeakoulu suhtautuu moninaisuuden vahvistamiseen sinänsä myönteisesti. On tärkeää purkaa rakenteellisia tekijöitä, jotka voivat heikentää vähemmistöryhmiin kuuluvien mahdollisuuksia saada työ- tai opiskelupaikka. On kuitenkin tärkeää, ettei samalla vaaranneta kaikkien hakijoiden tasavertaista kohtelua.

Korkeakoulujen velvoittaminen saavutettavuussuunnitelmien laatimiseen edellyttää käytännössä selkeää ohjeistusta käsitteenmäärittelyineen. Lisäksi Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää luonnoksessa esitettyä laatimisaikataulua epärealistisena.

Tavoite 3

5

Lisähuomioita tavoitteesta 3

Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, että saavutettavuuden kysymyksiä tulee tarkastella osana korkeakoulutuksen laajentamista, koulutustason nostamista (50 % korkeakoulutettujen tavoite) ja jatkuvan oppimisen mahdollistamista.

Tavoite 4

2

Lisähuomioita tavoitteesta 4

Kansallisesti vertailukelpoisen tietopohjan kokoaminen on perusteltua, joskin Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, että tavoitekohdassa mainitussa tarkastelussa tulee korkeakoulutuksen ohella ottaa huomioon koulutusjärjestelmän eri asteet.

Indikaattoritiedon keräämisen tulee tapahtua nykyisiä tietovarantoja suoraan hyödyntäen. Jos tiedonkeruu edellyttää korkeakouluilta uudenlaisen tiedon tuottamista/kokoamista, niille on turvattava tehtävän edellyttämät lisäresurssit.

Tavoite 5

3

Lisähuomioita tavoitteesta 5

Seinäjoen ammattikorkeakoulu muistuttaa, ettei foorumilla voida rajoittaa korkeakoulujen autonomista päätöksentekoa.

Tavoite 6

2

Lisähuomioita tavoitteesta 6

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää tavoitekohdassa esitettyjä toimenpiteitä sinänsä oikeasuuntaisina sekä toteaa tavoitteen toteutumisen edellyttävän pitkäjänteistä ja riittävää rahoitusta korkeakouluille.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, ettei kokonaisuudessa riittävästi kiinnitetä huomiota suu-riin alueellisiin eroihin koulutuksen saatavuudessa ja saavutettavuudessa. On välttämätöntä, että valtio omilla toimillaan (mm. korkeakoulujen rahoituksen ja sopimusmenettelyn avulla) pyrkii vähentämään alueellista eriarvoisuutta korkeakoulutuksen saavutettavuudessa.

Suomen tavoitteena on laajentaa korkeakoulutusta merkittävästi (50 % tavoite). Samanaikaisesti myös kansainvälisten opiskelijoiden määrää pyritään merkittävästi kasvattamaan. Tässä tilanteessa korkeakoulu ei voi luottaa siihen, että kaikilla uusilla opiskelijoilla olisi riittävät valmiudet korkeakouluopintojen aloittamiseen. Riittävien generisten taitojen varmistaminen kuuluu ensisijaisesti alempien koulutusasteiden vastuulle, ei korkeakoululle.

Tavoite 7

2

Lisähuomioita tavoitteesta 7

Seinäjoen ammattikorkeakoulu suhtautuu tavoitteeseen myönteisesti ja on sitoutunut korkeakoulujen yhteiseen digivisioon 2030. Seinäjoen ammattikorkeakoulu huomauttaa kuitenkin korkea-koulujen toimintamallien ja -rakenteiden uudistamisen olevan huomattavasti laajempi kokonaisuus kuin digitaalisen palveluympäristön rakentaminen ja korkeakoulujen yhteinen digiopinto-tarjonta. Koulutusvastuiden sääntelyn kokonaisuus ja ohjauksen tavoitetaso jäävät epäselväksi tässä yhteydessä.

Ehdotettu aikataulu ei välttämättä ole realistinen ottaen huomioon mm. palveluympäristön tekniseen toteutukseen, tekijänoikeuksiin ja tietoturvaan sekä toimintamallin rahoitukseen liittyvät kysymykset.

Tavoite 8

3

Lisähuomioita tavoitteesta 8

-

Tavoite 9

1

Lisähuomioita tavoitteesta 9

Seinäjoen ammattikorkeakoulu kannattaa esitystä, mutta muistuttaa koulutustarjonnan laajentamisen olevan resurssikysymys. On tärkeää ottaa huomioon, että työikäisten koulutustarpeet kohdistuvat sekä tutkintojen suorittamiseen (esim. alemmat ja ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot) että lyhytkestoisiiin koulutuksiin (esim. täydennyskoulutus).

Tavoite 10

2

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Vaikka koulutukset olisivat lyhytkestoisia ja kertaluonteisia, on varmistettava niiden rahoituspohjan vakaus ja selkeys. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta uusien koulutuspalvelujen luominen on olennaisesti myös resurssikysymys.

Lisäksi on huolehdittavat erilaisia koulutuspalveluja koskevan viestinnän selkeydestä, sillä osallistujan tulee olla selvillä siitä, millaiseen ja minkä tasoiseen koulutukseen hän on pyrkimässä/osallistumassa. Koulutuspalvelujen luomisen yhteydessä ei saisi unohtaa ohjausta ja sen merkitystä osaamisen lisäämisessä. Esimerkiksi digitaidot eivät ole välttämättä kaikilla osallistujilla ajan tasalla ja vaativat siksi huomiota.

Tavoite 11

2

Lisähuomioita tavoitteesta 10

Nykyisin voimassa oleva lainsäädäntö velvoittaa jo ammattikorkeakouluja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä saavutettavuuden edistämiseen ja on siten jo nyt osa laatujärjestelmää.

Tavoite 11

2

Lisähuomioita tavoitteesta 11

Nykyisin voimassa oleva lainsäädäntö velvoittaa jo ammattikorkeakouluja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä saavutettavuuden edistämiseen ja on siten jo nyt osa laatujärjestelmää.

(Sähköisessä lausuntolomakkeessa tavoitekohta 11 on mainittu kahteen kertaan.)

Tavoite 12

4

Lisähuomioita tavoitteesta 12

Korkeakoulujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat kattavat myös opetuksen, eivätkä ne voi toteutua ilman riittävää saavutettavuutta. Korkeakoulun saavutettavuussuunnitelman laadinta ja arviointi muodostaisivat uuden, hallinnollisen tehtävän korkeakouluille.

Vaikka sitä ei kohdassa yksiselitteisesti mainitakaan, tavoitteella 12 viitataan ilmeisesti korkeakoulun itse tekemään toteutumisen arviointiin. Jotta saavutettavuuden toteutumisen kansallinen seuranta ja korkeakoulujen keskinäinen vertailu olisi mahdollista, tarvitaan yksityiskohtaista ohjausta mm. saavutettavuussuunnitelmien seurannan kriteereistä, menetelmistä ja aikajänteestä.

Korkeakoulujen viestintä ja markkinointi ovat perinteisesti kuuluneet korkeakoulujen autonomian piiriin. Vaikka todennäköisesti valtaosa korkeakouluista tuo viestinnässään esiin saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden kysymyksiä, Seinäjoen ammattikorkeakoulu ei pidä tarpeellisena, että korkeakoulut veloitettaisiin siihen säädöksiin.

Tavoite 13

3

Lisähuomioita tavoitteesta 13

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää tavoitetta sinänsä oikeasuuntaisena. Saavutettavuus on kuitenkin käsite, jonka kaikkia ulottuvuuksia voi todellisuudessa olla vaikea yksiselitteisesti mitata ja arvioida. Esimerkiksi hankintaprosessien yhteydessä saavutettavuuden käyttämistä tarjousten vertailukriteerinä hankaloittaa se, ettei kaikkia saavutettavuuden ulottuvuuksia ole mahdollista mitata vertailukelpoisesti.

Tavoite 14

3

Lisähuomioita tavoitteesta 14

Seinäjoen ammattikorkeakoulu suhtautuu myönteisesti henkilöstön ja opiskelijoiden saavutettavuusosaamisen vahvistamiseen. Ohjausta ja tukea saavutettavuuden edistämiseksi on systemaattisesti kehitetty ja ohjeet sen huomioon ottamiseksi laadittu. Myös digitaalisia välineitä asian hoitamiseksi on hankittu.

Sen sijaan saavutettavuuden kirjaaminen työntekijöiden tehtäväkuvauksiin ei ole perusteltua. Saavutettavuuden tukemisen tulee kuulua luontevana osana kaikkien korkeakouluyhteisöissä työskentelevien osaamiseen samoin kuin lukuisat muutkin korkeakoulujen keskeiset toimintaperiaatteet (esimerkiksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tai kestävän kehityksen edistäminen).

Saavutettavuuden edistämässä on kyse kaiken toiminnan läpäisevän kulttuurin kehittamisestä pikemminkin kuin erillisten saavutettavuustehtävien hoitamisesta. Siksi ehdotus erillisestä saavutettavuusresurssista korkeakoulun työntekijöille ei ole tarkoituksenmukainen. Luonnollisesti esimerkiksi saavutettavuussuunnitelman laatimisen kaltaisia erityistehtäviä varten tulee varata riittävästi työaika- ja muita resursseja. Tehtävien riittävän resursoinnin tulee kuitenkin perustua korkeakoulun omaan harkintaan.

Tavoite 15

1

Lisähuomioita tavoitteesta 15

Opiskelijat ja henkilöstö osallistuvat saavutettavuuden edistämisen osalta korkeakoulun toiminnan kehittämiseen samalla tavalla kuin muitakin asioita kehitettäessä.

Tavoite 16

1

Lisähuomioita tavoitteesta 16

Seinäjoen ammattikorkeakoulu kannattaa tavoitteen mukaista sitoutumista syrjimättömään korkeakouluyhteisöön. Tosin huomattava osa tavoitekohdan toimenpiteistä toteutuu jo nykyisen lain-säädännön ja sitä täsmentävien ohjeiden myötä.

Tavoite 17

2

Lisähuomioita tavoitteesta 17

Varsinaiseen tavoitteeseen Seinäjoen ammattikorkeakoulu suhtautuu myönteisesti ja toteaa sen periaatteessa toteutuvan jo nykyisen lainsäädännön myötä. Sen sijaan esimerkiksi opetussuunnitelmien laatimisprosessin ja laatimiseen osallistuvien henkilöiden osaamisen varmistamisen tulisi jatkossakin kuulua korkeakoulujen autonomian piiriin. Kaikissa korkeakouluissa ei tällä hetkellä ole esimerkiksi lainkaan ammatillisia erityisopettajia, joten muodollisten pätevyysvaatimusten esittäminen opetussuunnitelmatyöhön osallistuville hankaloittaisi kohtuuttomasti suunnitelmien laatimista ja joustavaa päivittämistä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opiskelijoiden esteettömyys- ja saavutettavuussuunnitelma kattaa koko opiskelijan polun hakuvaiheesta valmistumiseen. Ongelmatilanteissa käytettävissä on esimerkiksi opintopsykologin, ammatillisten erityisopettajien ja neuropsykiatrisen valmentajan tarjoamaa neuvontaa.

Digitaalisuuden lisääminen opetuksessa oikein käytettynä mahdollistaa paremman saavutettavuuden.

Tavoite 18

1

Lisähuomioita tavoitteesta 18

Seinäjoen ammattikorkeakoulu kannattaa esitystä ja toteaa, että ehdotettujen toimenpiteiden pitäisi toteutua jo nykyisen lainsäädännön puitteissa. Se, miten laajasti ja yksilöllisesti opiskelijoiden tarpeet voidaan käytännössä ottaa huomioon, riippuu myös käytettävissä olevista resursseista.

Tavoite 19

1

Lisähuomioita tavoitteesta 19

Seinäjoen ammattikorkeakoulu kannattaa esitystä ja toteaa, että ehdotettujen toimenpiteiden pitäisi toteutua jo nykyisen lainsäädännön puitteissa. Se, miten laajasti ja yksilöllisesti opiskelijoiden moninaisuus voidaan käytännössä ottaa huomioon, riippuu myös käytettävissä olevista resursseista.

Tavoite 20

2

Lisähuomioita tavoitteesta 20

Seinäjoen ammattikorkeakoulu ehdottaa tavoitekohdan muotoilemista seuraavasti: ”Opiskelija saa kaikissa opintojensa vaiheissa tukea ja ohjausta sekä hyvinvointia tukevia palveluita, joissa pyritään ottamaan huomioon hänen yksilölliset tarpeensa.” Käytännössä muun muassa opiskelijoiden yhdenvertaisen kohtelun vaatimus, muut nykyisen lainsäädännön määräykset ja taloudelliset resurssit saattavat yksittäistilanteissa rajoittaa korkeakoulujen mahdollisuuksia tarjota tukea tai yksilöllisiä järjestelyjä, vaikka se saattaisi olla perusteltua yksittäisen opiskelijan tarpeiden näkökulmasta.

Jos korkeakouluilla on jatkossa oltava inklusiiviseen ja integroivaan pedagogiikkaan perehtynyttä henkilöstöä, nykyisen henkilöstön täydennuskouluttamiselle on varattava riittävä siirtymäaika ja tarvittavat lisäresurssit.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, että suunnitelmaluonnoksessa eri organisaatioiden rooleihin ja niiden väliseen yhteistyöhön ei kiinnitetä riittävästi huomiota. Esimerkiksi opiskeluterveydenhuollon tavoitteet ja sisällöt määrittyvät terveydenhuoltolaissa, eikä tätä kohtaa voida tarkastella ottamatta huomioon terveydenhuollon toimintoja. Vaikka korkeakoulu osaltaan kantaa vastuuta opiskelijoiden hyvinvoinnista, sen ensisijaisena tehtävänä (suhteessa opiskelijoihin) tulee jatkossakin olla koulutuksen järjestäminen. Esimerkiksi opiskelijoiden tarvitsemista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai tukitoimista ensisijainen vastuu ei voi olla korkeakoululla.

Tavoite 21

2

Lisähuomioita tavoitteesta 21

Seinäjoen ammattikorkeakoulu kannattaa tavoitetta, mutta muistuttaa, että tavoitteen toteuttamiseksi korkeakouluille tulee taata riittävät resurssit. Lisäksi tulee ottaa huomioon, että merkittävä osa korkeakouluopiskelijoille tarjottavasta tuesta toteutuu eri organisaatioiden yhteistyönä (esi-merkiksi kunnalliset sosiaalipalvelut tai opiskeluterveydenhuolto). Jo nykyinen lainsäädäntö takaa sen, ettei terveydentila saa olla esteenä opiskelulle (poikkeuksena tietyt tutkinnot, joissa terveydelliset ongelmat voisivat käytännössä estää työskentelyn kyseisellä alalla, vrt. esimerkiksi ns. SORA-laki).

Tavoite 22

2

Lisähuomioita tavoitteesta 22

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että korkeakouluilla on ymmärrystä erilaisista taustoista ja käytettävissään tutkittua tietoa omien ratkaisujensa pohjaksi. Tavoitteen toteuttamiseksi tulee kuitenkin osoittaa riittävät resurssit.

Tavoite 23

2

Lisähuomioita tavoitteesta 23

Opiskelijavalinnoilla on monia rooleja koulutusjärjestelmässä. Niihin kohdistuu myös erilaisia odotuksia kuten opiskelijoiden valikoituminen taipumustensa ja soveltumisensa mukaiseen koulutukseen, hakijoiden yhdenvertaisuuden turvaaminen sekä monet koulutuksen tehokkuuteen liittyvät tavoitteet, kuten jatko-opintoihin siirtymisen nopeuttaminen. Eri odotukset voivat olla keskenään myös ristiriidassa.

Peruskysymys on, miten hakijoiden valikoitumisesta koulutukseen siirrytään menettelyyn, joka mahdollistaisi korkeakouluopintojen aloittamisen nykyistä paremmin.

Hakijan on jo pitkään ollut mahdollista saada tarvittaessa erityisjärjestelyjä valintakokeen suorittamisessa.

Lisäksi opiskelijavalinnassa ja opinnoissa tulee jatkossakin ottaa huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet siten, että koulutukseen pääsevällä on realistiset edellytykset sekä suorittaa koulutus että toimia työssä, johon koulutus tähtää.

Tavoite 24

1

Lisähuomioita tavoitteesta 24

Tavoite sisältyy jo nykyisiin säädöksiin.

Tavoite 25

2

Lisähuomioita tavoitteesta 25

Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, ettei korkeakouluilta voida edellyttää kaikkien valintakoetilöjen olevan täysin esteettömiä. Sen sijaan korkeakoulujen tulee varmistaa, että jokaisella valintakokeeseen tulevalla on (esim. yksilöllisten järjestelyjen avulla) mahdollisuus päästä estettä suorittamaan valintakoetta.

Tavoite 26

3

Lisähuomioita tavoitteesta 26

-

Tavoite 27

1

Lisähuomioita tavoitteesta 27

Asiasta on jo sovittu korkeakoulujen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön välisissä sopimusneuvotteluissa ja sitä tuetaan strategiarahoituksella.

Suomalaisten korkeakoulujen yhteistyö markkinointi-, viestintä- ja rekrytointitoimenpiteissä vahvistaa suomalaisen korkeakoulutuksen näkyvyyttä, kiinnostavuutta rekrytointimahdollisuuksia kilpailuilla kansainvälisillä markkinoilla. Monet suomalaiset korkeakoulut ovat yksin pieniä toimijoita kansainvälisessä mittakaavassa ja yhteistyön kautta resursseja yhdistämällä kohdealueelle suuntautuvassa markkinoinnissa ja viestinnässä tavoitetaan parhaiten asetetut valtakunnalliset tavoitteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi jokaisen korkeakoulun on tärkeä panostaa englanninkielisen tutkinto-ohjelmatarjonnan lisäämiseen ja edelleen kehittämiseen, mikä vaatii kultakin korkeakoululta resurssipanostusta.

Tavoite 28

2

Lisähuomioita tavoitteesta 28

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää tavoitetta kannatettavana, mutta muistuttaa, että työllistymisestä päättävät viime kädessä työnantajat, eivät korkeakoulut. Niin ikään kansainvälisten opiskelijoiden integroituminen Suomeen riippuu korkeakoulun toiminnan ohella monista muistakin sei-koista. Ehdotettu 75 prosentin työllistyminen Suomeen on erittäin kunnianhimoinen tavoite.

Tarvitaan alueellista veto- ja pitovoimaa, soveltuvia työpaikkoja, vahvaa kotouttamista, mutta myös positiivista ja vastaanottavaa ilmapiiriä muista maista ja kulttuureista tulevia kohtaan ottamalla heidät luonnolliseksi osaksi alueen yhteiskuntaa ja työpaikkoja.

Tavoitteen toteutuminen edellyttää lisäksi korkeakouluilta melkoisesti resursseja. Ammattikorkeakoulut eivät tällä hetkellä saa kohdennettua rahoitusta kotouttamisen ja kielenoppimisen toteuttamiseksi. Tältä osin rahoitusta olisi syytä muuttaa. Tarve koulutuksen lisäämiselle on ilmeinen.

Tavoite 29

1

Lisähuomioita tavoitteesta 29

Nykyisellään ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden oleskeluvan saamisen hitaus muodostaa monesti opiskelun aloittamisen pullonkaulan. Kansallinen D-viisumi opiskelijoille sujuvoittaisi maahantuloa ja edesauttaisi opintojen aloittamista suunnitellussa aikataulussa.

Tavoite 30

2

Lisähuomioita tavoitteesta 30

Korkeakoulut voivat tukea tavoitteen toteutumista vahvistamalla yhteistyötään yritysten ja muiden työelämäorganisaatioiden kanssa ja kehittämällä käytänteitä, jotka vahvistavat ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden mahdollisuuksia päästä tekemään opintojensa aikaisia harjoitustöitä, harjoitteluja ja oppinäytetöitä eri organisaatioihin, mikä parantaa mahdollisuuksia työllistyä valmistumisen jälkeen. Työllistyminen ei kuitenkaan ensisijaisesti ole korkeakoulun vastuulla oleva tehtävä.

Tavoite 31

2

Lisähuomioita tavoitteesta 31

Seinäjoen ammattikorkeakoulu ehdottaa toisen toimenpidekohdan muuttamista seuraavasti: "Kirjastolla on saavutettavuudesta vastaava henkilö." Saavutettavuuden vastuutehtävän sitominen tiettyyn tehtävänimikkeeseen ei ole perusteltua, eikä kaikissa korkeakoulukirjastoissa tällä hetkellä edes ole informaation nimikkeellä toimivaa henkilöä.

Tavoite 32

3

Lisähuomioita tavoitteesta 32

-

Tavoite 33

2

Lisähuomioita tavoitteesta 33

-

Tavoite 34

1

Lisähuomioita tavoitteesta 34

-

Tavoite 35

1

Lisähuomioita tavoitteesta 35

-

Tavoite 36

1

Lisähuomioita tavoitteesta 36

-

Tavoite 37

1

Lisähuomioita tavoitteesta 37

-

Tavoite 38

1

Lisähuomioita tavoitteesta 38

-

Tavoite 39

1

Lisähuomioita tavoitteesta 39

-

Tavoite 40

1

Lisähuomioita tavoitteesta 40

-

Tavoite 41

3

Lisähuomioita tavoitteesta 41

-

Tavoite 42

1

Lisähuomioita tavoitteesta 42

SIMHE-toiminnan vakinaistuminen edellyttää pysyviä resursseja. SIMHE-toimintoihin sisältyy tärkeitä asioita (tuki sopivan opiskelupaikan löytämiseksi suomalaisessa korkeakoulussa, suomen kielen opetus, osaamisen tunnistaminen, täydentäminen ja integroitumisen tuki sekä ura-suunnittelussa avustaminen). Tärkeää on riittävien resurssien löytyminen ja kohdentuminen SIMHE-toimintoihin.

Tavoite 43

2

Lisähuomioita tavoitteesta 43

Kyseessä olisi uusi ja resursseja vaativa tehtävä korkeakouluille. Rinnakkaisia osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen malleja eri opiskelijaryhmille ei pidä luoda vaan samojen menettelyjen tulee koskea kaikki opiskelijoita (ml. jatkuva oppiminen).

Tavoitteen toteuttamismahdollisuuksia arvioitaessa tulee selvittää myös tietosuojakysymykset sekä se, voiko toimintamallin integroida jo olemassa olevaan opiskelijahallintojärjestelmään.

Tavoite 44

2

Lisähuomioita tavoitteesta 44

Ammattikorkeakoulut tekevät jo nyt esityksen mukaisia asioita resurssien puitteissa. Ongelmana on ollut, että esim. ulkomaalaistaustaisen hoitohenkilöstön pätevyitysmiskoulutuksia on toteutettu määräaikaisten projektirahoitusten turvin, mikä ei turvaa toiminnan jatkuvuutta.

Tavoite 45

3

Lisähuomioita tavoitteesta 45

Ehdotettu hanke sinänsä on tavoitteiltaan kannatettava, koska monissa kulttuureissa vanhemmilla/hoitajilla on huomattava rooli nuorten koulutusvalinnoissa (mahdollisesti suurempi kuin suomalaisessa kulttuurissa). Käytännössä yhteisen kielen puuttuminen saattaa muodostua haasteeksi. Kaikki maahanmuuttajavanhemmat eivät puhu suomea, ruotsia tai englantia.

Tavoite 46

1

Lisähuomioita tavoitteesta 46

-

Tavoite 47

2

Lisähuomioita tavoitteesta 47

Tavoitteen toteutus edellyttää riittävää resursointia.

Tavoite 48

2

Lisähuomioita tavoitteesta 48

Kielitaidon merkitys maahanmuuttotaustaisten opiskelijoiden kotoutumisen ja suomalaiseen työelämään kiinnittymisen kannalta on olennainen. Tavoitteessa mainitaan akateemisen kielitaidon kehittyminen, mutta sen rinnalla tärkeää on jokapäiväisessä arjessa ja työelämässä tarvittavan kielitaidon kehittyminen.

Riittävän kielikoulutuksen tarjonta ei ole nykyisin resurssein mahdollista, jos samalla halutaan turvata koulutuksen laatu kokonaisuudessaan. Niin ikään pätevien opettajien heikko saatavuus on tällä hetkellä suuri haaste S2-opetuksen järjestämiselle.

Tavoite 49

1

Lisähuomioita tavoitteesta 49

-

Tavoite 50

2

Lisähuomioita tavoitteesta 50

Tavoite on kannatettava, mutta vastuu sen toteuttamisesta ei voi olla yksinomaan korkeakoulujen vastuulla. Korkeakoulujen tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyö kattaa kaikki ihmiset ja erityisryhmät (ei vain vammaiset).

Lausunnonantajan muita huomioita luonnoksesta

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää saavutettavuuden edistämistä yhteiskunnallisesti merkittävänä asiana, josta myös korkeakoulut ovat osaltaan vastuussa. Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaavat kuitenkin jo nyt ammattikorkeakoululain lisäksi mm. tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, työelämää ja digipalveluita koskevat säädökset. Ne luovat pohjan toimille saavutettavuuden edistämiseksi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu ei näin ollen pidä tarpeellisena saavutettavuuden edistämisen kirjaamista lainsäädäntöön korkeakoulujen tehtäviksi. Tehtävänä se poikkeaisi nykyisistä lakiin kirjatusta tehtävistä: korkeakoulutuksesta, TKI-toiminnasta ja jatkuvasta oppimisesta.

Lausuntopyyntöä kohteena olevasta suunnitelmaluonnoksesta ei selkeästi käy ilmi, mitä korkeakoulutuksen saavutettavuuden edistämiseksi tavoitellaan. Selvityksen perusviesti hajautuu yksittäisiksi toimenpide-esityksiksi, joista osa toteutuu jo olemassa olevan lainsäädännön tai

aiempien päätösten perusteilla. Erillisistä toimenpiteistä muodostuva kokonaisuus jää kuitenkin sekavaksi.

Suomen tavoitteena on laajentaa korkeakoulutusta tavalla, mikä edellyttää, että 2020-luvulla suoritetaan 100 000 korkeakoulututkintoa suunniteltua enemmän. Kyse on korkeakoulutuksen massiivisesta laajentamisesta, mikä tuo uusia ihmisryhmiä korkeakoulutuksen piiriin. Samanaikaisesti kansainvälisten opiskelijoiden määrää pyritään merkittävästi kasvattamaan. Tässä tilanteessa korkeakoulu ei voi luottaa siihen, että kaikilla uusilla opiskelijoilla olisi riittävät valmiudet korkeakouluopintojen aloittamiseen. Tämän varmistaminen kuuluu ensisijaisesti alempien koulutusasteiden vastuulle, ei korkeakoululle.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, ettei suunnitelmassa kiinnitetä riittävästi huomiota suuriin alueellisiin eroihin koulutuksen saatavuudessa ja saavutettavuudessa. On välttämätöntä, että valtio omilla toimillaan (mm. korkeakoulujen rahoituksen ja sopimusmenettelyn avulla) pyrkii vähentämään alueellista eriarvoisuutta korkeakoulutuksen saavutettavuudessa.

Selvityksessä on useita esityksiä, jotka toteutuessaan muuttuvat hallinnollisiksi lisävelvoitteiksi korkeakouluille. Näitä varten selvityksessä ei ole esitetty resursseja. Niin ikään opiskelijoiden yksilöllisten tuki- ja ohjauspalveluiden, kieliopintojen jne. lisääminen ja kehittäminen kasvattavat resurssitarvetta merkittävästi. Saavutettavuuden parantaminen ei voi tapahtua koulutuksen laatua heikentämällä.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu katsoo, että suunnitelmaluonnoksessa eri organisaatioiden rooleihin ja niiden väliseen yhteistyöhön ei kiinnitetä riittävästi huomiota. Esimerkiksi opiskeluterveydenhuollon tavoitteet ja sisällöt määräytyvät terveydenhuoltolaissa, eikä tätä kohtaa voi-da tarkastella ottamatta huomioon terveydenhuollon toimintoja. Vaikka korkeakoulu osaltaan kantaa vastuuta opiskelijoiden hyvinvoinnista, sen ensisijaisena tehtävänä (suhteessa opiskelijoihin) tulee jatkossakin olla koulutuksen järjestäminen. Esimerkiksi opiskelijoiden tarvitsemista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista tai tukitoimista ensisijainen vastuu ei voi olla korkeakoululla.

Laadukkaan koulutuksen ja jatkuvan oppimisen saavutettavuuden edistäminen on resurssikysymys. Tämän mukaisesti korkeakoulujen tulohajauksessa saavutettavuutta tulee käsitellä osana väestön koulutus- ja osaamistason nostamista, ei erillisenä asiana. Myös korkeakoulujen omia saavutettavuussuunnitelmia tulee arvioida suhteessa koulutustason nostamistavoitteeseen.

Lehtola Mervi

